

Dictamen del CESB

**Sobre el Pla d'austeritat
econòmica i d'enfortiment
de les prioritats de govern
de l'Ajuntament
de Barcelona**

A l'empara del títol VIII de la Carta Municipal de Barcelona que estableix que el Consell Econòmic i Social de Barcelona elabora estudis, dictàmens i propostes sobre matèries econòmiques i socials, així com de les grans actuacions i projectes de transformació de la ciutat, a sol·licitud dels òrgans de govern municipals o per iniciativa pròpia, i d'acord amb l'article 3 dels seus estatuts s'emet el següent

DICTAMEN

Antecedents

L'equip de govern de l'Ajuntament de Barcelona presenta el Pla d'austeritat econòmica i d'enfortiment de les prioritats de govern per a la seva aprovació pel Plenari del Consell Municipal de 18 de juny de 2010. Aquesta mesura de govern, presentada pel gerent municipal, Sr. Andreu Puig, a la Comissió Executiva del CESB el dia 16 de juny, s'emmarca en el conjunt d'actuacions d'ajust de la despesa pública que les diferents administracions estan portant a terme a partir de l'aprovació del Real Decreto 8/2010 pel que l'estat adopta mesures extraordinàries per la reducció del dèficit públic. Aquest fet, obliga a l'ajuntament a adaptar el seu pla econòmic-financer 2010-13 i atès que aquesta mesura modifica el pressupost municipal, així com les seves prioritats, el CESB considera necessari valorar la seva oportunitat i el seu contingut.

El dia 13 de juliol de 2010, la Comissió Executiva va debatre i aprovar inicialment aquest dictamen.

Contingut

Les grans variables econòmiques i financeres que l'Ajuntament havia aprovat per als propers anys queden reflectides en el següent marc econòmic financer.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Estalvi Brut	713,9	625,6	327,1	244,7	308,7	375,4
% Ingressos	29,4%	25,3%	15,0%	11,6%	13,9%	16,2%
Amortització deute	157,7	110,0	102,6	100,4	90,0	5,0
Estalvi net	556,2	515,6	224,5	144,3	218,7	370,4
Inversió neta	-552,5	-589,1	-535,3	-544,3	-418,7	-370,4
Necessitat finançament	3,7	-73,5	-310,8	-400,0	-200,0	0,0
Deute total	776,9	777,4	985,7	1.285,2	1.395,2	1.390,2
Deute/ingr.	32,3%	32,7%	45,0%	60,7%	63,0%	59,9%

Amb l'aprovació del Real Decreto 8/2010 per part del govern central, pel que l'estat adopta mesures extraordinàries per la reducció del dèficit públic, l'ajuntament s'ha vist obligat a adaptar el pla econòmic financer 2010-13 aprovat i a fer un major esforç el 2011 en les polítiques de estalvi municipal. En aquest sentit, s'han d'interpretar les mesures que conté aquest Pla que tenen, segons l'ajuntament, l'objectiu d'aprofundir en les polítiques de racionalització de les despeses de funcionament, tot mantenint les políti-

ques de reactivació econòmica, d'atenció a les persones i de convivència a l'espai públic.

La primera mesura és l'aplicació a l'àmbit de l'ajuntament de Barcelona de la reducció de les retribucions del personal aprovades pel Reial decret-Llei 8/2010, de 20 de maig. En aquest sentit, el personal funcionari i laboral de l'Ajuntament de Barcelona, els seus Organismes Autònoms i Entitats Públiques Empresarials, així com aquell personal municipal adscrit a Consorcis amb participació municipal, veuran reduïdes les seves retribucions en una mitjana d'un 5%, amb efectes d'1 de juny de 2010, i respecte a les vigents a 31 de maig d'aquest mateix any.

La distribució anual d'aquesta retallada és la següent:

Grup	juny-desembre	extra desembre
A1	-4,50%	-46,30%
A2	-2,70%	-32,80%
C1	-2,00%	-17,20%
C2	-0,25%	-1,30%
E	0,00%	0,00%

Al marge d'aquesta mesura, el Pla d'Austeritat econòmica i d'Enfortiment de les prioritats de Govern que es presenta, descansa en els següents 4 eixos:

Eix 1. Racionalització en les estructures municipals

El Govern municipal impulsarà les següents accions per tal de racionalitzar les estructures municipals, tant en l'esfera política com en l'administrativa:

1/ Racionalització en l'àmbit de l'estructura política

- Reducció de les retribucions: als membres electes de govern de la corporació i delegats un 15%, als comissionats un 10%, als gerents municipals un 8% i als gerents i direccions d'Empreses Públiques Municipals del 7% al 10% (segons escalat). Al personal

eventual aplicació del mateix règim previst pel personal funcionari. Qualsevol persona que ocupi un dels càrrecs anteriors i que la seva retribució íntegra anual bruta sigui superior a la de l'Alcalde se li aplicarà el mateix percentatge que a aquest.

- Supressió del 50% de places de Comissionats.
- Supressió de les Regidories de Nous Usos del Temps i Participació Ciutadana.

2/ Racionalització de l'estructura organitzativa

- Concentració progressiva dels serveis d'administració, gestió econòmica, gestió de recursos humans i contractació de les empreses del grup BIMSA en una direcció única.
- Concentració dels serveis de promoció de les empreses dependents del sector de Promoció Econòmica, integrant-los dins de Barcelona Activa.
- Supressió de la Gerència Adjunta d'e-Administració i Sistemes d'Informació.
- Racionalització dels Serveis Generals de l'Institut Municipal d'Educació.

L'impacte econòmic del conjunt de mesures d'aquest eix, a més de l'ajust de personal preceptiu per la recent legislació de l'Estat, s'estima en un mínim d'entre 7 i 9 milions d'euros per a l'exercici 2010 i entre 14 i 17 milions d'euros per a l'exercici 2011, pendent del càlcul exacte que estant portant a terme les diferents unitats organitzatives.

Eix 2. Contenció de la despesa no prioritària

L'objectiu del Pla és ajustar les despeses no prioritàries per tal de poder garantir o enfortir aquelles polítiques que en una situació de crisi s'han considerat estratègiques: la reactivació econòmica, l'atenció a les persones i la convivència a l'espai públic. La major part d'aquestes mesures impactaran en el pressupost de l'exercici 2011. Els criteris d'ajust de la despesa se-

ran els següents: reducció despesa de comunicació; reducció de cotxes oficials, reducció d'actes culturals i esportius (15% de les despeses del festival Grec, La Mercè, Cavalcada de Reis, Rua de Carnestoltes), ajornament de la posada en funcionament de nous serveis, reducció de les despeses de representació i renegociació, sempre que sigui possible, de contractes clau de despesa.

En aquest sentit, es procedirà a l'ajust de la despesa per compra de béns i serveis (capítol II) als districtes (5% reducció despesa) i als sectors (15% reducció despesa, sense afectar a Acció Social, Prevenció, Seguretat i Mobilitat, Promoció Econòmica i Educació). Per altra banda, s'ajusten els convenis i subvencions als ens municipals (15% de reducció transferència, excloent capítol 1) i a les diferents entitats (15% de reducció del pressupost total, amb la voluntat de no afectar els sectors establerts com a prioritaris).

L'impacte econòmic del conjunt de mesures d'aquest eix s'estima en un mínim de 60,7 milions d'euros, que es produirà fonamentalment al pressupost de l'exercici 2011.

Eix 3. Recalendarització de les inversions

El Govern municipal proposa la paralització de determinats projectes d'inversió i la reperiodificació de les inversions previstes pels exercicis 2010 i 2011. Així, es paralitzen totalment inversions relatives als determinats projectes a llarg termini com l'edifici Ona, amb una inversió estimada de 107 milions d'euros, el Zoo Marí, amb una inversió estimada de 250 milions d'euros o el Castell Montjuïc, amb una inversió estimada de 70 milions d'euros.

Per altra banda, la impossibilitat d'accedir, per part de les entitats locals i els seus ens dependents que formin part del sector d'Administracions Públiques, al crèdit públic o privat a llarg termini, en qualsevol de les seves modalitats, per finançar inversions, així

com la impossibilitat de substituir operacions de deute preexistents des de l'1 de gener de 2011 fins a 31 de desembre de 2011 obliga a reperiodificar les inversions previstes pels anys 2010 i 2011, ajornant-ne algunes i anticipant-ne d'altres. En aquest sentit, les dades del Pla Econòmic i Financer 2010-2013, aprovat pel Consell Plenari el 23 de desembre del 2009 i ratificat per la Generalitat de Catalunya el 27 de gener del 2010, que preveia l'exercici 2011 un nou endeutament de 400.000.000 € i unes operacions de capital (Inversions reals i Transferències de capital) de 641.743.400 €, han quedat alterades significativament. Així, i per tal d'aconseguir que el nou endeutament de l'exercici 2011 sigui de 0 €, es planteja desplaçar a l'any 2012 una part de les operacions de capital previstes (138,6 milions d'euros, equivalents a un 20% de les operacions de capital previstes a l'exercici 2011) i anticipar a l'exercici 2010, mitjançant una modificació del pressupost municipal d'aquest exercici, una part de l'endeutament i de les operacions de capital previstes per a l'any 2011 (240 milions d'euros).

L'impacte econòmic del conjunt de mesures d'aquest eix s'estima en 565,6 milions d'euros, dels quals 427 corresponen a projectes d'inversió que es paralitzen i 138,6 corresponen a projectes d'inversió que es recalendaritzen.

Una vegada realitzats aquests ajusts, el nou Marc econòmic-financer que ha d'aprovar-se, quedaria com segueix:

	2008	2009	2010	2011	Nou '11
Estalvi Brut	713,9	625,6	327,1	244,7	310,0
% s.Ingressos	29,4%	25,3%	15,0%	11,6%	15,0%
Amort. deute	157,7	110,0	102,6	100,4	100,0
Estalvi net	556,2	515,6	224,5	144,3	210,0
Inversió neta	-552,5	-589,1	-535,3	-544,3	-414,0
Necessitat Finançam.	3,7	-73,5	-550,8	-400,0	0,0
Deute total	776,9	777,4	1.225,7	1.285,2	1.125,7
Deute/Ingr.	32,3%	32,7%	56,0%	60,7%	53,2%

Eix 4: Enfortiment de les prioritats de govern

Els eixos d'actuació principals de les polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona seran:

- A. La reactivació econòmica.** Amb mesures com el reforç de les plataformes públic-privades, l'aposta pels programes destinats a l'FP, els plans d'ocupació e els adreçats als joves, la creació de la nova incubadora al 22@, amb 4.000 m2 per a noves empreses innovadores, la simplificació administrativa per a l'activitat econòmica, la potenciació del programa "Do it in Barcelona" que aglutinarà escoles de negoci, centres de recerca i entitats vinculades a l'emprenedoria, amb nous serveis d'atracció i acompanyament al talent, o la nova centralitat econòmica a La Sagrera.
- B. Atenció a les persones.** Es desplegarà el Nou Model de Serveis Socials Bàsics (més professionals i nova xarxa de centres de serveis socials), s'incrementarà el Servei d'Atenció Domiciliària i el de teleassistència, es potenciaran les polítiques de suport a persones i famílies que a causa de la crisi es troben amb dificultats, s'aplicaràn íntegrament les Accions Prioritàries del Programa d'Acció Social contra la Pobresa, increment del fons públic de pisos de lloguer destinats a persones amb dificultats, augment de la capacitat d'atenció dels programes laborals de Barcelona Activa destinats a persones en risc d'exclusió, més ajuts econòmics a les famílies (beques-menjador, activitats d'estiu...), etcètera.
- C. Convivència, Seguretat i Neteja a l'espai públic:** incorporació de 250 nous agents de la Guàrdia Urbana l'any 2010, augment del 10% dels recursos i efectius en la neteja i recollida d'escombraries, ple desplegament de la policia de proximitat en tots els barris i de la nova contracta de neteja, amb gairebé 2.000 milions fins l'any 2017.

Valoracions

El Consell Econòmic i Social de Barcelona considera que donada la situació econòmica actual i el nou marc financer que han d'afrontar les administracions públiques, resulta necessari un replantejament de les polítiques de despesa pública per tal de contribuir a la reducció del dèficit públic.

Per tant, creiem oportú que l'Ajuntament de Barcelona reconsideri les seves línies d'actuació i redueixi les seves despeses no prioritàries per tal d'ajustar el seu dèficit públic a la nova situació financera i al nou marc legislatiu establert pel Real Decreto 8/2010.

Malgrat això, el CESB considera que les mesures d'ajust pressupostari incloses en aquest real decret resulten discriminatòries, ja que s'apliquen a totes les administracions públiques, sigui quina sigui la seva situació financera i sense valorar l'eficiència de la seva gestió pressupostària anterior. Concretament, Barcelona té un deute menor del 60% dels ingressos corrents i és la ciutat menys endeutada entre les grans ciutats espanyoles.

El CESB, en el dictamen sobre els pressupostos municipals del 2010, ja va mostrar la seva preocupació per la retallada prevista aleshores, i per l'efecte que suposaria de alentiment de l'activitat econòmica i sobre la creació d'ocupació. La retallada de 565,6 milions d'euros que es deixaran d'invertir suposa, a més a més, un doble greuge per una ciutat com BCN que havia fet una periodificació d'inversions amb baixes taxes d'endeutament i sostinguda en el temps. En aquest sentit, el CESB considera excessiu que la retallada del pressupost s'hagi concentrat especialment a la inversió pública, ja que absorbeix el 88% de l'ajust, malgrat representar només el 23% del pressupost 2010.

Atesa aquesta situació, reiterem la necessitat de reformar el sistema de finançament local que, tot introduint les garanties que es considerin procedents des del punt de vista de la solvència economicofinancera

de les entitats locals, els atorgui alhora capacitat fiscal i suficiència financera per fer front a les necessitats de la ciutadania.

El CESB constata que totes les mesures proposades al Pla d'Ajust municipal descansen només en la reducció de despesa, sense que hi hagi paral·lelament cap tipus d'actuacions adreçades a la millora d'ingressos, com podrien ser la lluita contra l'impagament de tributs i multes o la implantació de noves figures tributàries.

El CESB, en el dictamen sobre les ordenances fiscals del 2010, ja va manifestar la dificultat de valoració de l'objectiu municipal de no incrementar la pressió fiscal davant la conjuntura econòmica que es preveia a finals de l'any passat. Ara, i davant d'un nou context, no es poden obviar els marges d'autonomia municipal a l'hora de fixar els tributs municipals.

En aquest sentit, el CESB no pot obviar que els efectes de la crisi sobre nombrosos sectors ciutadans pot demandar a mig termini un increment de l'oferta de serveis públics i per tant, una adequació de la despesa en mitjans, personal, infraestructures, etc.

Per altra banda, tot valorant que les mesures de reactivació econòmica i d'atenció a les persones i de convivència, seguretat i neteja a l'espai públic es mantinguin com a prioritàries per part del govern municipal, creiem que la reducció de la inversió, així com la reducció de les retribucions dels empleats públics, poden ser mesures poc adients per a potenciar la necessària reactivació de l'economia de la ciutat, marcada per una atonia de l'activitat econòmica, el consum i l'ocupació.

El CESB creu que al marge dels seus efectes sobre l'activitat econòmica, la reducció de les retribucions dels empleats públics és una mesura amb poca incidència sobre la reducció del dèficit públic. D'altra banda, la congelació de l'oferta pública d'ocupació i la no reposició del personal jubilat són mesures que poden generar un deteriorament dels serveis públics. En aquest sentit, el CESB considera que s'hauria d'aprofitar la situació actual per continuar aprofun-

dint en l'aplicació de mesures de racionalització organitzativa, que possibilitin guanys de productivitat i d'eficiència per tal de millorar la qualitat del servei a la ciutadania.

Finalment, considerem que la reducció de les retribucions dels empleats públics és una mesura que pot tenir problemes jurídics d'encaix pel que fa a la seva aplicació, atesa la jurisprudència sobre drets adquirits.